Suriye: İç savaş içinde iç savaş

Özgür Suriye Ordusu'ndan üç rejim muhalifi savaşçı kameraya bakıyor, ve içlerinden biri giydiği intihar saldırısı yeleğine işaret edip 'Elimizde kalan tek silah bu. Allah'ın izniyle burada tutunacağız' diyor.

Konuştukları yer Humus'taki Haldiye. Muhalif güçler iki yıldır burada tutunmayı başardı. Ama hükümet güçlerine ait tanklar yaklaşırken, artık yolun sonu gelmiş gibi görünüyor.

Muhalif savaşçılar ve aileleri dışında neredeyse herkes Haldiye'den kaçtı. Ortaçağ koşullarında yaşıyorlar.

Elektrik ve su yok. Humus'ta Haldiye ve muhaliflerin tutunduğu diğer bölgeler de düşerse, bu silahlı isyana büyük bir darbe indirecek.

İntihar yeleği giyen isyancılar, çektikleri videoda bunun sorumlusunun kim olduğu konusunda açık konuşuyor.

Dış dünyanın, hatta Özgür Suriye Ordusu'ndaki lider kadrosunun kendilerini terk ettiğini söylüyorlar. Silahları olmadığından tankları, topları, füzeleri savaş uçakları olan bir rejimi yenme şansları olmadığını vurguluyorlar.

Bu doğru, ama olan bitenin sadece bir kısmı.

İşler Suriye'deki Şii nüfus oranına göre gelişseydi, Cumhurbaşkanı Beşar Esad'ın rejimi çoktan yıkılmış olmalıydı. Çünkü ülke nüfusunun dörtte üçü Sünni ve bu büyük ölçüde Sünni kimlikli bir isyan. Ama Esad rejimi şu anda her zamankinden daha güçlü görünüyor.

İsyancı güçlerde yozlaşma

Bu kısmen isyancı güçlerin hatası. İsyanın ilk dönemlerindeki ahlaki netlik kaybedildi.

O dönem insanlar kendilerini acımasız bir güce karşı savunmak, sonunda da tek partili, yozlaşmış bir dikta rejimini devirmek istiyordu. Şimdiyse, devrimin kendisi yozlaştı. Çok sayıda isyancı şimdi uğruna savaştıklarını söyledikleri insanları avlıyor.

İsyancıların elindeki bölgelerde başka türde bir dikta yönetimi var. Suç, adam kaçırma, çeteleşme söz konusu.

İki boyunca yıldır rejimden kaçan, ama sonunda Özgür Suriye Ordusu'nun yağma yapmasını eleştirdiği için ülkeyi terk etmek zorunda kalan bir muhalifle konuştum. 'Tek bir yanlış söz, size mermi olarak geri dönebilir' dedi.

Devrimi destekleyen bazıları, bunu yapmak istemelerse de taraf değiştirip, 'kötünün iyisi' olan rejime destek veriyor artık.

Muhaliflerin safındaki kaostan en büyük çıkan sağlayan grup radikal İslamcılar. Bir yıl önce gizli faaliyet yürütüyorlardı. Ama artık güçlü ve önemli bir oyuncu haline geldiler.

Muhalif güçler, ilerleyen Suriye Ordusu'nun önünden çekilirken bile iç savaşın içinde bir iç savaş yaşanıyor. Laikler İslamcılara, ılımlılar radikallere karşı.

Bir Özgür Suriye Ordusu komutanı, başlıca radikal İslamcı örgüt El Nusra Cephesi'nin gönderdiği bir intihar saldırganının karargâhına sızıp, 12 adamını nasıl öldürdüğünü anlatıyor.

Radikal İslamcı kaygısı

Daha sonra El Nusra Cephesi erkek kardeşini kaçırmış. İntikam yeminleri ediyor.

İsyancı güçleri silahlandırmayı düşünen Batılı ülkeler için pek çok kaygı verici soru var ortada. Verilen silahlar, Şiilere, Alevilere karşı bir katliamda kullanılırsa ne olacak?

Radikal İslamcılar uçaksavar füzeleri ele geçirip, bunları Avrupa'da ya da Amerika Birleşik Devletleri'nde kullanırsa ne olacak?

Ama alternatifi de Suriye'deki ateşin sınırların ötesine sıçraması riski.

Her dört Suriyeli 'den biri komşu ülkelere kaçtı ve bu durum tüm bölgede büyük ihtimalle Ürdün'de başlayabilecek bir istikrarsızlık riski yaratıyor.

Ölümlerin durması için, dış güçlerin tarafları müzakere masasına oturmaya zorlaması gerekiyor.

Cumhurbaşkanı Esad, kendisini ciddi bir tehlike altında hissetmediği sürece gitmeyecek.

Bunun, isyancı güçleri silahlandırmak için bir neden olduğunu söyleyenlen var.

Ama denge muhaliflerin lehine değişirse, çatışmalardaki kazanımları nedeniyle masaya oturmak istemeyecekler.

Yani görüşme yoluyla sonuç alma ihtimali de giderek azalıyor. Konuştuğum çoğu muhalif, Cumhurbaşkanı Esad'ın iktidarda kaldığı bir çözümdense, yenilgiyi tercih edeceklerini söylüyor.

Geç mi kalındı?

Batılı ülkeler, müdahale etmeye karar verirse birlikte çalışabileceklerini düşünebilecekleri bir grup var.

Bu grup da General Selim İdris komutasındaki Özgür Suriye Ordusu.

İntikamdan ya da şeriattan değil, insan haklarından ve demokrasiden bahsediyor.

Görece laik muhalif gruplar azınlıkta ve askeri açıdan da Batılı ülkelerin sorunlu bulacağı diğer gruplara göre önemsizler.

Washington, Londra ve Paris'teki umut, Batı'nın desteğiyle ılımlı Özgür Suriye Ordusu'nun önemi ve nüfuzunun artması.

Ama rejim güçleri ilerlerken akıllarda 'Artık çok geç mi kalındı?' sorusu var.

Paul Wood, BBC Ortadoğu Muhabiri

http://www.bbc.co.uk/turkce/haberler/2013/07/130711_wood_suriye_analiz.shtml